

HISTORIALLINEN AIKAKAUSKIRJA

108. vuosikerta

Julkaisijat Suomen Historiallinen Seura ja Historian Ystävien Liitto

Päätoimittaja: Pirjo Markkola

Toimitussihteeri: Veikko Kallio

Toimittajat: Juhana Aunesluoma, Tiina Kinnunen, Marko Lamberg, Marko Tikka

Hallitus: Jukka Tarkka (pj.), Pauli Kettunen (vpj.), Christian Krötzl,

Tuomo Lappalainen, Markku Peltonen, Harri Rinta-aho

Ulkoasu: Heikki Kalliomaa

Historiallisen Aikakauskirjan artikkelit ovat läpikäyneet tieteellisen vertaisarvioinnin.

SISÄLLYS

Suuntaviivoja

Pirjo Markkola, Vallan tilat ja näkymättömät kädet

1

Tila historiassa

Marko Lamberg, Teemasta

4

Alexandra Bergholm, Mielen tilat keskiajan Irlannissa – näkökulmia marginaalisuuden maantieteeseen

6

Sari Katajala-Peltomaa – Raisa Maria Toivo, Tila ja hoivan käytänteet keskiajalla ja uuden ajan alussa

15

Taina Syrjämaa, Näyttelypaviljonki uudenaikaisen kansainvälisenä toiminnan ja tulkinnan tilana Kaivopuistossa vuonna 1876

29

Mari Vares, Luonnollinen Suomi – käsityksiä Suomen "sijainnista ja suuruudesta" 1917–44

47

Petri Anttila, Koti, pakolaisuus ja identiteetti Erno Paasilinnan kirjallisessa tuotannossa

60

Kristiina Korjonen-Kuusipuro – Mikko Kobvakka, Vuoksi historiallisena tilana

73

Hanna Korsberg, Kristian Smedsin Tuntematon sotilas Suomen Kansallisteatterin tilassa

88

Kolumni

Kirsi Henriksson, Kansainvälinen yhteisö toistaa historiaa Afganistanissa

102

Syväloutaus

Kimmo Rentola, Eljas Erkon sota ja rauha

104

Arvosteluja

Suomen historian kartasto. Toim. Pertti Haapala ja Raisa Maria Toivo (*Kimmo Katajala*)

109

Veikko Litzén, Tie Nikeaan. Roomalaisten ja kristittyjen yhteinen matka ajanlaskumme alusta valtiokirkon syntyyn (*Jukka Korpela*)

112

Hannele Klemettilä, Keskiajan julmuus (*Kirsi Salonen*)

115

Anu Lahtinen, Pohjolan prinsessat viikinkineidoista renessanssiruhintinattariin (*Miia Ijäs*)

117

Suvianna Seppälä, Viljana, nahkoina, kapakalana. Talonpoikien maksamat kruununverot Suomessa 1539–1609 (*Anna-Maria Vilkuna*)

118

Janne Haikari, Isännän, Jumalan ja rehellisten miesten edessä. Vallankäyttö ja virkamiesten toimintaympäristöt satakuntalaisissa maaseutuyhteisöissä 1600-luvun jälkipuoliskolla (*Mirikka Lappalainen*)

120

Kustaa H. J. Vilkuna, Neljä ruumiista (*Mia Korpola*)

121

Mona Rautelin, En förutbestämd sanning – Barnamord och delaktighet i 1700-talets Finland belysta genom kön och social kontroll (*Marko Lamberg*)

124

Henrika Tandefelt, Porvoo 1809. Juhlamoja ja tanssiaisia (*Pasi Ibalainen*)

125

Harry Lönnroth (toim.), Tampere kieliyhteisönä (*Marika Tandefelt*)

128

Maarit Henttonen, Kansakunnan parhaaksi. Suomalaiset naisten- ja lastensairaalat 1920–1940-luvulla arkkitehtonisena, lääketieteellisenä ja yhteiskunnallisena suunnittelukohteena (*Minna Harjula*)

129

Timo Särkkä, Hobson's Imperialism. A Study in Late-Victorian Political Thought (*Peter Cain*)

131

Henrik Meinander, Suomi 1944. Sota, yhteiskunta, tunnemaaisema (*Tiina Kinnunen*)

132

Osmo Apunen – Corinna Wolff, Pettureita ja patriootteja. Taistelu Suomen ulko- ja puolustuspolitiikan suunnasta 1938–1948 (*Markku Jokisipilä*)

135

Jerker Widén, Väktare, ombud, kritiker. Sverige I amerikanskt säkerhetstänkande 1961–1968 (*Pekka Visuri*)

138

Jerome de Groot, Consuming History. Historians and heritage in contemporary popular culture (*Jukka Rantala*)

141

Tiedemaailma

Juba Sibvola, Historian suurien linjojen kartoittaja ja aktiivinen vaikuttaja

143

Palkittuja

145

Kirjoittajat

146

Notes on the contents

147

Kansi: Tango Senaatintorilla.

Gorilla / Harri Tahvanainen.